

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 18.05.1962, sp. zn. 7 To 012/62, ECLI:CZ:NS:1962:7.TO.012.1962.1

Číslo: 40/1962

Právní věta: Soustavné pronášení výroků směřujících proti našemu státnímu zřízení a proti spojeneckému státu - SSSR - spolu s výroky, jimiž pachatel vyjadřuje sympatie k nacismu, z nichž lze dovodit cílevědomou činnost pachatele - úmysl podvracet základy republiky, nutno posuzovat jako trestný čin podvracení republiky podle § 79a odst. 1 tr. zák. z r. 1950 resp. § 98 tr. zák.

Soud: Nejvyšší soud ČSSR

Datum rozhodnutí: 18.05.1962

Spisová značka: 7 To 012/62

Číslo rozhodnutí: 40

Číslo sešitu: 5

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Hanobení republiky a jejího představitele, Podvracení republiky

Předpisy: 86/1950 Sb. § 79a ods. 1
§ 98 141/1961 Sb. § 254 ods. 1

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 40/1962

Soustavné pronášení výroků směřujících proti našemu státnímu zřízení a proti spojeneckému státu - SSSR - spolu s výroky, jimiž pachatel vyjadřuje sympatie k nacismu, z nichž lze dovodit cílevědomou činnost pachatele - úmysl podvracet základy republiky, nutno posuzovat jako trestný čin podvracení republiky podle § 79a odst. 1 tr. zák. z r. 1950 resp. § 98 tr. zák.

(Rozhodnutí Nejvyššího soudu z 18. května 1962 - 7 To 012/62).

Rozsudkem krajského soudu v Ostravě byl obžalovaný uznán vinným trestným činem podvracení republiky podle § 98 odst. 1 tr. zák. za to, že soustavně před různými osobami pronášel hanobící výroky na poměry v ČSSR, napadal výhrůzkami pokrokově smýšlející osoby a prohlašoval, že dnešní zřízení v ČSSR se neudrží. Dále pak trestním činem hanobení státu světové socialistické soustavy a jeho představitele podle § 104 tr. zák. za to, že pronášel různé vulgární výroky na poměry v SSSR a že se vulgárně vyjadřoval o technice a kultuře tohoto státu, jakož i trestným činem podpory a propagace fašismu a podobného hnutí podle § 261 tr. zák. za to, že jako osoba fašisticky zaměřená v téže době a tamtéž z rasistických důvodů se vyvyšovala nad osoby české a jiné národnosti, které

soustavně vulgárními výroky hanobil, vychvaloval nacistickou kulturu a chvástal se, že byl příslušníkem nacistické armády. Za tyto trestné činy byl odsouzen k úhrnnému nepodmíněnému trestu odnětí svobody v trvání 4 roků.

Nejvyšší soud k odvolání obžalovaného zrušil napadený rozsudek ve výroku o vině a trestu a uznal obžalovaného vinným, že od května 1960 do října 1961 na různých místech, zejména do listopadu 1960 na pracovišti v Břidličné a poté do října 1961 na pracovišti a hostinských místnostech ve Vrbně, dále 23. listopadu 1960 na ONV - odboru pracovních sil v Bruntále pronášel soustavně před různými osobami výroky, jimiž hanobil poměry v ČSSR. Zejména tvrdil, že byl tímto zřízením o vše okraden, hanobil osídlence v pohraničí, napadal pohrůzkami pokrokově smýšlející osoby a prohlašoval, že dnešní zřízení v ČSSR se neudrží. Vulgárně se vyjadřoval o poměrech v SSSR, o technice a kultuře tohoto státu a vulgárními výrazy hanobil osoby české a jiné národnosti, vychvaloval nacistickou kulturu a chvástal se, že byl příslušníkem nacistické armády, čímž spáchal trestný čin podvracení republiky podle § 79a odst. 1 tr. zák. z r. 1950.

Z odůvodnění:

Nejvyšší soud přezkoumal z podnětu podaného odvolání napadený rozsudek v rozsahu ustanovení § 254 odst. 1 tr. ř. ve všech napadatelných výrocích i pokud jde o správnost postupu řízení, které předcházelo rozsudku, a dospěl k těmto závěrům:

Přes námitky obžalovaného nelze považovat skutková zjištění učiněná krajským soudem za nepodložená provedenými důkazy. Krajský soud správně zjistil jednak různé výroky pronášené na pracovišti v Břidličné, jak je dostatečně potvrzovali svědci M., Ř. a D., výroky pronesené na ONV - odboru pracovních sil v Bruntále, dosvědčené svědkem Š., a další výroky, pronášené ve Vrbně, buď na pracovišti nebo v restauraci případně bufetu, jak je potvrzovali další

Skutková zjištění krajského soudu jsou tedy v podstatě správná.

Krajský soud však postupoval nepřesně při právním posuzování celé trestné činnosti obžalovaného.

Předpokladem pro naplnění znaků trestného činu podvracení republiky, má-li tento trestný čin být spáchán obsahem nepřátelských výroků, je současně pronášení takových výroků, při čemž musí jít o výroky závaznější povahy a takové, aby z nich bylo možno dovodit cílevědomou činnost pachatele - úmysl podvracet základy republiky. Jestliže krajský soud posoudil skutek obžalovaného jako tři samostatné trestné činy ve vícečinném souběhu, rozdělil tím výroky obžalovaného na tři skupiny, takže jen jejich část považoval za podklad pro výrok o vině trestným činem podvracení republiky. Trestnou činnost obžalovaného nutno považovat za jeden celek, neboť obžalovaný zpravidla při témže hovoru pronášel jak výroky zaměřené přímo proti našemu státnímu zřízení, tak i výroky zaměřené proti spojeneckému státu - SSSR, a konečně i výroky, jimiž obžalovaný vyjadřoval sympatie k nacismu, namnoze ani nelze u některých výroků přesně stanovit, do které z těchto tří skupin patří. Všechny výroky obžalovaného však také očividně pramení z jedné pohnutky, z nepřátelství k našemu společenskému a státnímu zřízení republiky, ke kterémužto nepřátelství obžalovaný dospěl proto, že toto zřízení mu nedává možnost živnostenského podnikání.

I Když se obžalovaný za buržoazní republiky a za okupace neprojevil podle posudku z tehdejšího bydliště jako organizovaný nacist, přece jen během druhé světové války nasákl nacistickou ideologií, zejména národnostní a rasovou neshášenlivostí.

Z tohoto hlediska nutno hodnotit všechny závadné výroky obžalovaného, byť i některé nesměřovaly přímo proti našemu státnímu zřízení, nýbrž proti spojeneckému státu SSSR nebo byly projevem sympatií k fašistické ideologii, jako soustavnou snahu obžalovaného napadat naše státní zřízení a

vyvolávat proti němu nepřátelské nálady i nepřímo hanobením našeho nejvěrnějšího spojence a naočkováním rasové a národnostní nesnášenlivosti s vědomím, že společenství se Sovětským svazem a nesmiřitelný boj proti fašismu a podobným hnutím patří k základním principům našeho socialistického státního zřízení. Tento úmysl obžalovaného je tím spíše zřejmý, že se dopouštěl trestné činnosti záhy po propuštění z výkonu trestu odnětí svobody, uloženého mu za trestný čin pobuřování proti republice, ač část tohoto trestu mu byla prominuta na základě amnestie presidenta republiky ze dne 9. května 1960 pod podmínkou, že se do deseti let nedopustí úmyslného trestného činu.

K závěru o úmyslu obžalovaného podvracet přímo i nepřímo naše státní zřízení dospěl Nejvyšší soud i přesto, že z vystoupení obžalovaného před odvolacím soudem bylo zřejmé, že jde o pachatele, který lehce podléhá náladám a nedovede se příliš ovládat. Tyto okolnosti však pouze snižují míru jeho zavinění, aniž by ho zcela zbavovaly viny, neboť při tak častých nepřátelských výrocích, namnoze velmi vulgárních, si obžalovaný v každém případě uvědomoval, že jeho výroky jsou způsobivé ve svém celku vyvolávat a podporovat u neuvědomělých lidí podobné nepřátelské nálady a tím podvracet základy našeho státního zřízení, a jestliže přesto a hlavně přes výstrahu danou mu předchozím odsouzením pro trestný čin pobuřování proti republice ve svých výrocích neustal, je tím úmyslné zavinění plně dáno (§ 3 odst. 1 písm. b) tr. zák. z r. 1950).

Vzhledem k tomu, že Nejvyšší soud spatřuje v trestné činnosti obžalovaného jediný trestný čin podvracení republiky, není třeba ve smyslu ustanovení § 16 odst. 1 tr. zák. užít příslušného ustanovení nového trestního zákona není v tomto případě pro pachatele příznivější.

Je proto nutno napadený rozsudek upřesnit i v právním posouzení viny tak, že v činnosti obžalovaného je třeba spatřovat jediný trestný čin podvracení republiky podle § 79a odst. 1 tr. zák. z r. 1950.